

Összefoglaló a 2010. évi hatósági statisztikai adatgyűjtés adatairól

A hatósági statisztikai adatgyűjtést 6 évnyi szünet után, 1996. január 1-jével az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program indította újra. Az adatgyűjtés az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján az önkormányzatok teljes ügyiratforgalmára, valamint elsőfokú eljárásban intézett – államigazgatási és önkormányzati – hatósági ügyeire (hatósági eljárásban született döntései számára, típusára, ezen döntések elleni jogorvoslatok eredményére, a másodfokú döntések elleni bírósági felülvizsgálatok eredményére) terjed ki.

A Korm. rendelet 3. melléklete értelmében az adatszolgáltatási kötelezettség a helyi önkormányzatokat terheli, az adatgyűjtés megszervezése és összesítése pedig 2010-től a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) feladata. Az adatgyűjtésben a fővárosi és megyei kormányhivatalok (a továbbiakban: kormányhivatalok) is közreműködnek: egyrészt segítik a minisztérium munkáját az adatok megyénkénti összesítésével, másrészt saját adatközlést is teljesítenek, amely az első- és másodfokú hatósági tevékenységeikre vonatkozik. Az utóbbi adatszolgáltatásra azért van szükség, mert ezáltal részletesebben elemezhető az önkormányzati statisztika. A kormányhivatalok, illetve jogelődjeik adatszolgáltatását a minisztérium, mint a kormányhivatalokat irányító minisztérium koordinálja.

I. A helyi önkormányzatoknál lefolytatott hatósági eljárások adatai

A helyi önkormányzatoknál lefolytatott hatósági eljárásokat két csoportra oszthatjuk. Az önkormányzati hatósági ügyeket a helyi képviselő-testület törvény vagy önkormányzati rendelet, a polgármester törvény alapján intézi. A képviselő-testület a hatósági jogkört – önkormányzati rendeletben – átruházhatja bizottságára, társulására, a részönkormányzat testületére vagy a polgármesterre. Hatáskör átruházása esetében az elsőfokú döntés ellen a képviselő-testülethez lehet fellebbezni, amennyiben azonban az elsőfokú döntést a képviselő-testület hozta, jogszabálysértés esetén a bírósághoz kell keresetet benyújtani.

Az államigazgatási hatósági ügyeket országosan egységes módon intézik, jelentős részükben elsőfokon a helyi önkormányzatok jegyzői, másodfokon pedig a Kormány általános hatáskörű területi szervei járnak el. Törvény vagy kormányrendelet alapján kivételesen a képviselő-testület hivatalának ügyintézője is elláthat államigazgatási feladatokat és hatásköröket, illetve törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet államigazgatási feladatot és hatáskört állapíthat meg a polgármesternek.

I/1. Államigazgatási hatósági ügyek

2010-ben az önkormányzatoknál 11.207.624 államigazgatási hatósági döntés született. Ez az előző évhez képest mintegy másfél millióval több döntés jelent 2009-ben ugyanis ez a szám még 9.776.797 volt.

Az ügyek ágazati eloszlását tekintve a korábbi évekhez hasonló eredmény született. 2010-ben is a pénzügyek (5.013.831), valamint az önkormányzati, igazságügyi és rendészeti igazgatásba tartozó ügyek (3.306.687) tették ki az eljárások legnagyobb részét. Míg az előbbi ágazat gerincét az adóigazgatási ügyek adják 4.992.124 döntéssel, az önkormányzati, igazságügyi és rendészeti igazgatási eljárások döntő többségét (70,45 %-át) az okmányirodák feladatkörébe utalt eljárások teszik ki. Szociális igazgatás, valamint gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás terén szintén jelentős számú 1.414.733, illetve 997.781 döntés született.

A döntéshozók megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az esetek 90,64 %-ában a (fő)jegyzők, 8,72 %-ában az ügyintézők, 0,63 %-ában pedig a (fő)polgármesterek jártak el.

2010-ben a döntések 88,06 %-a volt érdemi és összesen 1.338.335 végzés született. A végzések száma kiemelkedően magas a korábbi évekhez képest, 2009-ben például mindösszesen 494.731 végzés született. A változás oka a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 2009-es módosítása, amely háttérbe szorította az ún. „udvarias levél” formát, így a levelek helyét átvették a végzések.

Az államigazgatási hatósági ügyekben hozott, megtámadott döntések száma 2010-ben 13.217 volt, a hivatalból lefolytatott döntés-felülvizsgálati eljárások száma pedig 2.290.

A határidő túllépések tekintetében jelentős változás következett be az előző évekhez képest. 2010-ben az ügyek 99,55 %-át határidőben intézték és csak 49.832 esetben került sor határidő túllépésre. Ez a szám mintegy fele a 2009-es adatoknak. A fegyelmezettebb ügyintézés szintén a Ket. módosításának a következménye, mivel 2009. október 1-jét követően az ügyintézési határidő túllépése esetén az eljárás lefolytatásért megfizetett illetéknek vagy díjnak az összegét vissza kell fizetni az ügyfél, illetve a központi költségvetés részére.

I/2. Önkormányzati hatósági ügyek

Míg 2002 és 2005 között az önkormányzati hatósági ügyek száma évről-évre lassú, de folyamatos emelkedést mutatott (2.512.831-ről 2.717.626-ra), 2006-tól az ügyszámok csökkenni kezdtek. A csökkenő tendencia egészen 2009-ig tartott, amikor ismét emelkedést mutatott a döntések száma. 2009-ben a döntések száma 1.419.771-ről 1.564.135-re nőtt, 2010-ben pedig az önkormányzati hatósági ügyekben hozott határozatok és végzések száma összesen 1.705.364 volt.

Fentiekkel ellentétben abban, hogy az ügyek döntő többségét a szociális igazgatás ágazata teszi ki 2002 óta nem történt változás. 2010-ben is 1.408.162 döntés, azaz az ügyek 82,57 %-a ehhez az ágazathoz tartozott. A második legnagyobb ügyszám a gyermek és gyámügyi igazgatás kategóriájában keletkezett, ez 177.293 ügyet jelentett.

A döntéshozókra vonatkozó adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a döntések 69,69 %-át a (fő)polgármesterek hozták. A bizottságok összesen 344.975, a képviselő-testületek pedig 163.953 ügyben jártak el.

Az ügyek 99,49%-át intézték határidőben 2010-ben. A megtámadott döntések száma 3.107, a hivatalból lefolytatott döntés-felülvizsgálati eljárások száma pedig 70 volt.

II. A fővárosi/megyei kormányhivatalok jogelődeinél lefolytatott hatósági eljárások adatai

A 2010. év jelentős változásokat hozott a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervei működésében. 2010. szeptember 1-jével ugyanis a korábban regionálisan működő államigazgatási hivatalok helyét és szerepét a megyei szinten működő közigazgatási hivatalok vették át, ugyanakkor 2010. december 31-vel a közigazgatási hivatalok is megszűntek. Bázisaikon szerveződtek a fővárosi és megyei kormányhivatalok. A 2010. évi hatósági statisztikát így – jogelőd szerveik adataival – már a kormányhivatalok szolgáltatják. A hivatalok évközi átalakulása következtében a 2010-es adatok a korábbiakkal nem vethetőek össze teljes mértékben, ezért a statisztika adatait fentiek figyelembevételével közöljük.

II/1. Elsőfokú eljárások

A fővárosi, megyei kormányhivatalok jogelődjei (a továbbiakban: hivatalok) 2010-ben 73.870 elsőfokú döntést hoztak. Ez a szám kiugróan magas a 2009-es adatokhoz képest, amikor 54.126 elsőfokú döntés született. A változást a korábban ismertetett Ket. módosítás okozta, melynek következtében a végzések száma 2009-hez képest szinte a duplájára nőtt (2009 24.449, 2010 44.667).

A döntések ágazati megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az előző évekhez hasonlóan a legtöbb végzés és határozat az általános igazgatással (27.653), a szociális igazgatással (23.788), valamint a környezetvédelmi, építésügyi és kommunális igazgatással (9854) összefüggő ágazatokban keletkezett. Az összes döntés számának 82,98%-át teszi ki ez a három ügýtípus.

A hivatalok elsőfokú döntéseivel szemben 2010-ben 480 esetben éltek jogorvoslattal az ügyfelek. Tekintettel arra, hogy ez a szám 2009-ben még 844 volt, ezen a téren jelentős visszaesés tapasztalható. A kérelemre indult jogorvoslati eljárások során a másodfokon eljáró szerv, illetve a bíróság 283 alkalommal hagyta helyben a hivatal döntését, ami az eljárások 58,96 %-át jelenti. Ez a mutató 2009-ben még 65,17 % volt, az arányok közötti eltérés azonban nem olyan jelentős, hogy ebből a hivatalok munkájának romló színvonalára következtessünk. 2010-ben 82 esetben került sor az elsőfokú döntések hivatalbóli módosítására vagy visszavonására.

Kiemelkedő adat, hogy 2010-ben szinte valamennyi ügyet határidőben intéztek a hivatalok, határidő-túllépésre csak 8 esetben került sor. Az ügyintézési határidő megtartása a korábbi években is jellemző volt, 2009-ben például az ügyek 99,84%-a határidőben került elintézésre.

Az adatszolgáltatást elemezve az egyes hivatalok leterheltségéről is információkat nyerhetünk, jóllehet a korábban már említett okok miatt a 2010-es évben leginkább a régiók összevetésére kerülhet sor. A döntéseik számát tekintve az előző évekhez hasonlóan a dél-alföldi és a közép-magyarországi régió emelkedik ki a többi közül.

II/2. Másodfokú eljárások

2010-ben a hivataloknál 27.131 másodfokú döntés született, ebből 8109 döntés a szociális ágazatot, 5153 a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatást, 4809 pedig a környezetvédelmi, építésügyi és kommunális igazgatást érintette. A 2009-es évben szintén ez a három ágazat dominált, jóllehet akkor a környezetvédelmi, építésügyi és kommunális igazgatás megelőzte a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatást.

A másodfokú döntések közül 13.747 kérelemre indult, elsőfokú határozat elleni jogorvoslati eljárásban született. Ezen eljárások 65,69 %-a az elsőfokú határozatok helybenhagyásával végződött.

Ugyanez az arány a végzések esetében 41,17 %, ami azt jelenti, hogy a végzések kisebb hányada volt megalapozott, 1712 ügyben a végzések megváltoztatására vagy megsemmisítésére volt szükség.

A másodfokú döntések elleni jogorvoslatok száma 2009-ben 1911, 2010-ben pedig 1179 volt. 2010-ben a felügyeleti szerv, illetve a bíróság a hivatal döntését 176 esetben változtatta vagy semmisítette meg, a kijavított, kicserélt vagy kiegészített döntések száma 121, a módosított vagy visszavont döntések száma 88 volt.